

Iets over blaasbalgen.

Je ziet bij de smederijen in onze tijd, dat de smid steeds continu lucht heeft. Nu doet hij dat met toevoer van lucht d.m.v. een elektrische aanjager, in de ijzertijd moest het gebeuren met blaasbalgen. Anders kun je de temperatuur van ongeveer 800 °C bij lange na niet krijgen.

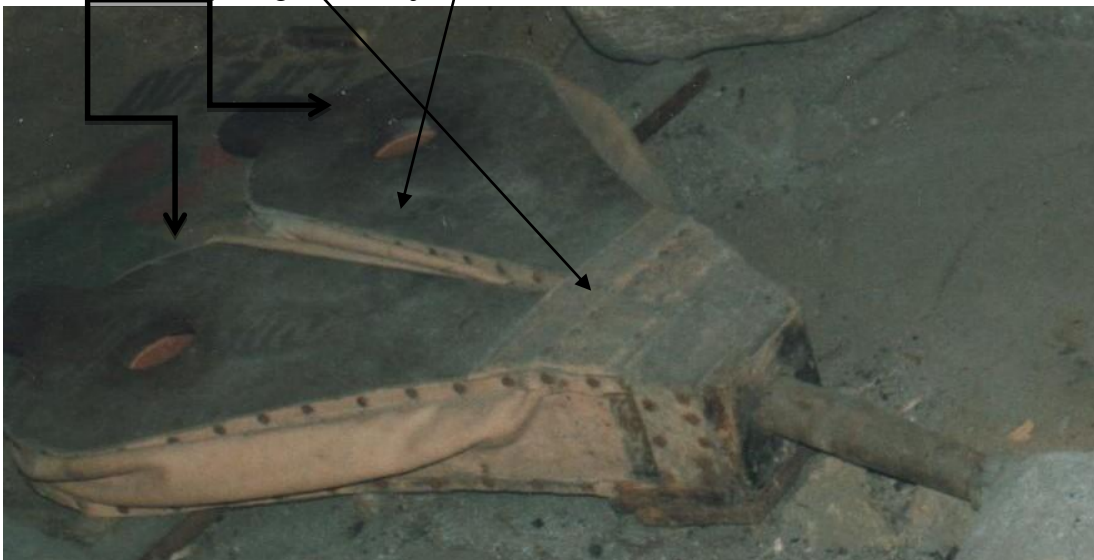
OPMERKING: Je moet met 2 blaasbalgen werken, die om de beurt geblazen worden, dan krijg je continu aanvoer van lucht, zodat je die hoge temperatuur kunt halen.

In de diverse nederzettingen in Europa, zag je diverse leuke oplossingen om degelijke blaasbalgen te fabriceren. Zie hieronder.

Hier zie je wel 2 aparte blaasbalgen, gemaakt van de huid van een geit, maar voor deze keuze moet je ook 2 aparte gaten/sleuven maken in de beschermleemlaag. Het werkt onhandiger en onregelmatiger.

Hier zie je 1 ijzeren tuut, dan een houten blok , gemaakt uit een groot stuk hout waar inwendig 2 blaas balgen op aangesloten zijn.

Hieronder zie je een stuk boomtak, met 2 zijtakken, die uitgehold zijn. Tussen het hout en het beschermleemmuurtje kun je nog net zien dat er een stuk ijzeren pijp zit. Dat moet wel, anders verschroeit en/of verbrandt het hout te snel.

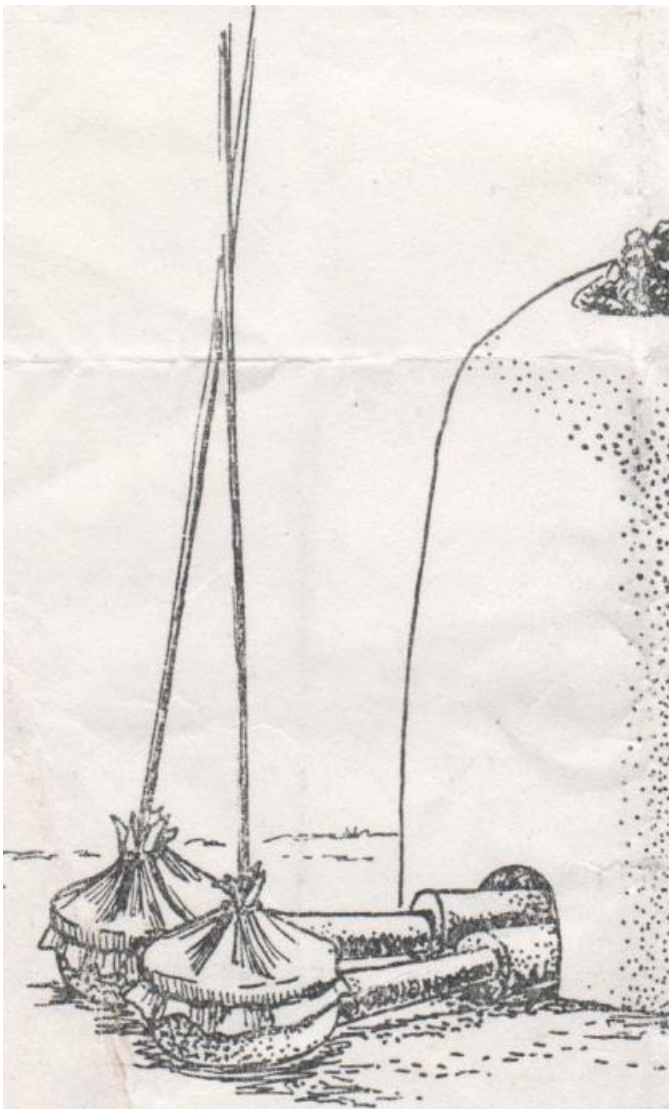
Hieronder zie je vanaf de vuurplaats leem lopen (waarin de ijzeren buis), naar het houten blok lopen, waar de blaasbalgen op aan worden gesloten..

Het blijft ingewikkeld om een degelijke verbinding te krijgen van blaasbalg naar tuut

Om de techniek van ijzerwinnen weer onder de knie te krijgen is de kunst afgekeken in Afrika, waar op enkele plekken nog ijzer werd gewonnen op enigszins gelijke manier als in de ijzertijd. Hier onder een impressie van uit Afrika. Je ziet ook 2 blaasbalgen, maar wel met 2 tuten. Dat gaat dus ook.

Iets over aambeelden.

Het is waarschijnlijk, dat de eerste aambeelden gemaakt zijn van grote zwerfstenen. Mits er natuurlijk zwerfstenen waren in de omgeving.

Dit aambeeld is gezien in Greven, Duitsland. Ons museum, het Historisch OpenluchtMuseum Eindhoven gebruikt dit aambeeld al 15 jaar met succes. Wel zorgen, dat de steen stevig vast ligt.

Naar aanleiding van een vondst uit de IJzertijd van spullen van waarschijnlijk een reizende smid, is het ijzeren aambeeld door ons museum nagemaakt. Dat aambeeld werkt ook prima en we gebruiken het al meer dan 15 jaar in ons museum.

In plaats van ijzeren hamers, kun je ook stenen gebruiken. We hebben in ieder geval wel proeven daarmee gedaan. Voor het lompe werk ging en gaat dat goed. We deden het zelfs met 3 mensen met stenen, die om de beurt met een steen sloegen op het stuk ruwe ijzer.

ANNEKE BOONSTRA